Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0287. Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI Ч. 61. TWO SECTIONS (SECTION 1) JERSEY CITY and NEW YORK, СУБОТА, 7-го БЕРЕЗНЯ (MARCH 7) 1953 ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 61. VOL. LXI.

СТАЛІН УМЕР

ПРИРОДНА СМЕРТЬ ЗАКІНЧИЛА ЖИТТЯ НАЙБІЛЬШОГО І НАЙГРІЗНІШОГО ДИКТАТОРА В ІСТОРІЇ; СВІТ ОЧІКУЄ ПРИХОДУ ДО ВЛАДИ В СОВЄТАХ НОВОГО ДИКТАТОРА ТА РОЗГУБЛЮЄТЬСЯ В ЗДОГАДАХ ХТО НИМ БУДЕ; НЕ ПЕРЕДБАЧУЮТЬ БЕЗПОСЕРЕДНІХ ЗМІН В ДИКТАТУРІ КРЕМЛЯ

Лондон. — Сталін умер. — Московська радіовисильня передала офіціяльне повідомлення Центрального Комітету Комуністичної Партії Совєтського Союзу, Ради Міністрів СССР і Верховної Ради СССР, що Йосиф Віссаріонович Сталін-Джуґашвілі, найгрізніший і найбільш кривавий диктатор в історії людства, умер природною смертю в своєму мешканні за грубезними мурами Кремля в четвер, 5-го березня, о год. 9:50 ввечорі московського (год. 1:50 пополудні нюйоркського) часу, проживши 73 роки та після 29 років влади, яка в останньому простягалася на одну третю частину населення світу. В офіціяльному повідомленні Кремля сказано, що „серце товариша і одушевленого продовжувача волі Леніна, мудрого вождя і учителя комуністичної партії і совєтського народу, Йосифа Віссаріоновича Сталіна, перестало битись". В довгому повідомленні вираховується повторювані багато разів за життя „заслуги" та прикмети Сталіна, закликається підсовєтські народи до єдности та довір'я до комуністичної партії і закінчується твердженням, що „безсмертне ім'я Сталіна житиме вічно в серцях совєтського народу і всього прогресивного людства". — Сталін умер чотири дні після кровотечі в його мозку, — яка трапилася в неділю ввечорі, в наслідок чого він був втратив притомність і мову, дістав параліч правої руки і ноги та попав в агонію. Дев'ять найвидатніших совєтських лікарів з міністром здоров'я на чолі намагались вдержати Сталіна при житті, але його стан з кожним днем погіршувався. Впродовж четверга Сталін мав ще дві атаки серця і вмер, не відзискавши притомности. В цій хвилині ще немає безпосередніх повідомлень з Москви про те, як вістку про смерть Сталіна прийняло совєтське населення, але в попередніх повідомленнях американські кореспонденти з Москви твердили, що населення совєтської столиці з смутком і тривогою слідкувало за повідомленнями про розвиток хвороби диктатора. Московське радіо повідомило, що труп Сталіна лежатиме у відомій московській колонній залі. В дальшому сказано, що похоронами Сталіна займуться сім партійних керівників, із Микитою Хрущовим, одним із секретарів Центрального Комітету партії, на чолі. Разом з ним ховатимуть Сталіна: — Лазар Каґановіч, Ніколай Шверік, що є формальним президентом СССР, совєтський міністер війни маршал Александер М. Васілєвський, Н. У. Пєґов, П. А. Артємов та М. А. Яснов. Подробиць похорону, як теж жадних інших інформацій щодо наступства на пості диктатора не подано ані виразно, ані натяками.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР З УВАГОЮ СЛІДКУЄ ЗА РОЗВИТКОМ ПОДІЙ В СОВЄТАХ

Президент Двайт Д. Айзенгавер, в товаристві свого пресового секретаря Джеймса Геґерті, виходить з пресової конференції в Білому Домі, на якій він заявив кореспондентам, що уряд З'єдинених Держав з увагою слідкує за розвитком подій в Совєтському Союзі у зв'язку з хворобою і тепер уже смертю Сталіна.

УРЯДОВІ СПІВЧУТТЯ ДЛЯ СССР З ДОРУЧЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА

Вашинґтон. — През. Айзенгавер доручив секретареві стейту Джанові Фостерові Доллесові переслати американській амбасаді в Москві для передачі совєтському урядові співчуття Злучених Держав після смерти Сталіна такого змісту:

„Уряд Злучених Держав висловлює оцим свої урядові кондоленції для уряду Совєтської Соціялістичної Республіки після смерти генералісімуса Йосипа Сталіна, прем'єр - міністра Совєтського Союзу".

Дипломатичні кола відзначили, що в посланні пропущено всякі вислови симпатії або признання, як це звичайно буває, коли пересилається кондоленції з нагоди смерти провідника якоїсь країни. Президент саме сидів при вечері з своєю жінкою, коли в год. 8.25 ввечорі в четвер 5 березня секретар преси при Білому Домі, Джеймс К. Гаґерті, повідомив його телефонічно про смерть Сталіна і піддав думку вислати урядові кондоленції. Президент відповів, що він схвалить текст кондоленції, одначе радив порозумітися з секретарем Доллесом. Доллес був саме тоді на вечері в британській амбасаді з міністром закордонних справ Антоні Іденом. Він негайно зарядив пресову конференцію в Білому Домі і прочитав текст президентового співчуття.

Десять годин перед тим през. Айзенгавер на своїй пресовій конференції заговорив про смертельну недугу совєтського диктатора, кажучи одверто, що як саму недугу так і її можливі наслідки в боротьбі між вільним світом і комунізмом обговорюється широко в його адміністрації. Він теж повторив свою заяву з попереднього дня, що без уваги на особистості в совєтському уряді, американський нарід буде дальше придержуватися політики миру для розв'язки найтрудніших питань дня. Так само він самий, без огляду на те, що станеться в Росії, буде працювати вперто за мир. Становище американського уряду до недуги Сталіна помітне рішучо пильним стеженням за подіями, одначе він не має більше вістей про совєтського прем'єра ніж широка публіка. Коли президента запиталися, чи він був би говотий на зустріч з наступником Сталіна, Айзенгавер заявив, що він готовий це зробити наскільки це може помогти справі миру і наскільки це буде згідне з американськими засадами. Крім того президент ще додав, що нема такої посвяти або труднощів, яких він не піднявся б, якщо б був переконаний, що з цього може прийти якийсь хосен.

Негайно після пресової конференції президента, департамент стейту звернувся до Сенату за затвердження Чарлса Е. Болена новим амбасадором до Совєтів. За теперішніми плянами голосування в Сенаті над цією справою відбудеться у вівторок наступного тижня. Болен є знавцем Росії й тому адміністрація бажала б вислати його як найшвидше до Москви, щоб мати точні інформації про тамошні події. Болен був уже давніше амбасадором до Москви, а саме в рр. 1946-1949.

Загально думають в столиці, що адміністрація Айзенгавера хоче виминути несподіваних змін у своїй військовій політиці, які могли б викликати занепокоєння в ЗДА або з Совєтах під час теперішньої переходової доби.

Чергове касування контролі цін

Вашинґтон. — Заки уряд проголосив комунікат про скасування контролі цін на дальшу частину продуктів і товару, президент Айзенгавер на пресовій конференції виявив своє вдовілля, що касування контролі не приносить такого зросту цін на ринку, як це дехто передбачував. Бюро стабілізації цін проголосило цим разом скасування контролі цін на хліб і інше печиво, на нові й ужиавані авта, на ціни в пральнях та на різнородню домашню обстанову. Знавці кажуть, що найновіший розпорядок про звільнення контролі стосується до предметів, що в продажу приносить коло $25,000,000 річно. Під контролею залишається ще кава, пиво і деякі інші харчові продукти, кількістю чотирьох відсотків усіх харчів.

Торговельний договір між Бразилією й Арґентіною

Буенос Айрес. — Тут підписано важливий торговельний договір між двома сусідніми країнами. На підставі цього договору, Арґентіна вивезе до Бразілії 1,500,000 тонн пшениці в обмін за банани, каву, лісоматеріял, залізну ламінь та інші матеріяли. Бразилія погоджується платити за тонну пшениці 112 долярів, що є більше на 15 відсотків від рівня загальних світових цін цього продукту, при чому частина достав з Арґентіни піде на сплату боргів тієї держави Бразилії. Договір був підписаний, в присутності високих державних мужів обох держав, що серед них був і особистий представник президента Арґентіни Перона.

ВЖИЮТЬ ДЕРЕВ'ЯНИХ ДОМІВ ПІД ЧАС ПРОБИ З АТОМОВОЮ БОМБОЮ

Вашинґтон. — Уряд виявив, що тепер виробляють атомові бомби тричі сильніші від тієї, що була скинена на Гірошіму й Наґасакі в Японії перед закінченням другої світової війни. Звідомлення адміністрації цивільної оборони виявляє, що „два типові американські дерев'яні доми" будуть виставлені перший раз на діяння атомової сили під час найближчого вибуху атомової бомби 17 березня. Цивільна оборона уповажнена подати до публічного відома, що атомова зброя, якої тоді вживуть на пробу, це буде „карликовата бомба" з енерґією рівною силі 15,000 тонн вибухового матеріялу, відомого під назвою ТНТ, отже менша ніж виносила енерґія подібних бомб в Гірошімі й Наґасакі, які мали силу з 20,000 тонн. Найновіше звідомлення Комісії Атомової Енерґії перший раз виявляє, що дві бомби, які вибухли під час досвідів коло Бікіні в 1946 р., мали силу по 20,000 тонн ТНТ. Два доми, що мають бути вжиті під час нового досвіду, це типові американські двоповерхові доми з цементовими підваллями й сховками. Один стоятиме в місці Наземного Зера, отже саме там, де має вибухнути бомба, а другий у віддалі півтори милі від такого осередку. За передбачуванням експертів перший дім має згоріти до тла, а другий має тільки потерпіти ушкодження, одначе ані не запастися, ані не згоріти.

АЛІЯНТИ МУСЯТЬ БУТИ ГОТОВІ НА ВСЕ, ПОПЕРЕДЖАЄ ІДЕН

Вашинґтон. — Британський міністер закордонних справ, Антоні Іден, висловився, що під час кризи, зв'язаної з з смертю совєтського прем'єра Йосипа Сталіна, вільний світ мусить посилити свої економічні й військові оборонні становища проти всіляких можливостей, які появляються на овиді. Це сказав Іден у промові на обіді в Красвім Пресовім Клюбі в четвер. Він додав, що не можна передбачувати, який вплив на світові події будуть мати переміни в Совєтах. „Одначе наші цілі залишаються ті самі, а саме змагати до тривалого порозуміння з усіми націями" — пригадував британський міністер. Вільний світ мусить бути напоготові не тільки на Далекому Сході, де шаліє війна, але й в Европі. „Певно, що нам треба об'єднати наші оборонні становища, а крім того треба нам вишукувати всякі слабі пункти, що можуть нас роз'єднати. Як може вільний світ встрятися серед теперішньої загрози, коли він безупину поділений на економічні бльоки, забарикадувавши себе проти взаємного товаробміну?" — запитував британський міністер закордонних справ, який разом з міністром скарбу Батлером приїхав до Америки для нав'язання кращих торговельних зв'язків між обидвома країнами.

„Голос Америки" про смерть Сталіна

Вашинґтон. — У минулий четвер перед Сенатською Слідчою Підкомісією свідчив керівник російського відділу „Голосу Америки", Александер Бармин, який ствердив, що пересилання його відділу у зв'язку, з тоді ще припускальною, смертю Сталіна були стримувані вищими чинниками. Зокрема він заявив, що деякі вислови „Голосу Америки", як про „хоробливий страх" перед смертю Сталіна, були відкинені зовсім недавно керівництвом міжнародньої інформації державного департаменту. З свого боку, представник державного департаменту заявив, що уникання деяких висловів, у зв'язку з припускальною смертю Сталіна, були пов'язані з бажанням уникнути найрізніших припущень щодо майбутнього наступника совєтського вождя.

Президентова декларація волі народів відкликана Конґресом

Вашинґтон. — Конґрес відклав на неозначений час дискусію над проєктованою през. Айзенгавером декларацію з протестом проти „перекручення договорів з Ялти й Потсдаму і використання їх на поневолення вільних народів." Як причину для такого відступу, конґресові провідники дали непевне положення в Совєтах, не зважаючи на те, що президент на пресовій конференції ще перед смертю Сталіна заявив, що така акція не повинна бути відкладена. Конґресові провідники вирішили так зробити ще перед урядовою оповісткою про смерть совєтського диктатора. Республіканські провідники не могли започаткувати дискусії над резолюцією на засіданні Палати Репрезентантів, щоб не довести до боротьби з демократами, бо це в теперішній час не було б на місці.

Не було доволі амуніції в Кореї, каже Ван Фліт

Вашинґтон. — Ген. Джеймс А. Ван Фліт, недавній головний командувач збройних сил Об'єднаних Націй в Кореї, — складаючи свідчення перед сенатською комісією збройних сил, виявив, що він зазнавав перешкод у виконанні воєнних плянів тому, що йому нераз бракувало амуніції й вояків упродовж його двадцятьмісячного командування. Зокрема він звертав увагу на недостачу ручних гранат і „іншого роду амуніції". Суперечності, які виявилися при новій заяві в порівнянні з попередньою, пояснювано тим, що одні свідчення стосувалися до одного періоду часу — інші до іншого.

Вістку про смерть Сталіна передано з 8-годинним запізненням

Лондон. — Московське радіо передало підсовєтському населенню вістку про смерть Сталіна точно 8 годин і 15 хвилин після неї. Вістку попереджено совєтським гимном. Для зовнішнього світу цю вістку передано на дві години раніше, отже з шістьгодинним спізненням. Вістку для совєтського населення прочитав в радіо головний совєтський заповідач Юрій Левітан, той сам, що в 1948 році передавав повідомлення про смерть Жданова.

Хто буде наступником Сталіна?

Після повідомлення про смерть Сталіна, політики і дипломати в світі найбільш інтересуються, хто буде його наступником на червоному престолі. Здогади відносяться головно до двох осіб: заступника Сталіна в партії Маленкова та заступника Сталіна в уряді Молотова. Допускається теж можливість, що початкова влада може бути поділена між цими двома Сталіновими „соратниками", аж доки один одного не зліквідує. Маленкова все ж таки вважається за першого кандидата, бо він контролює партію та партійний персонал. Не виключається теж інших кандидатів, — головно шефа секретної поліції Лаврентія Берію, хоч загальна опінія схиляється до того, що Берія сам кандидувати не буде, але натомість відіграє рішальну ролю в приході до влади Маленкова або Молотова. Досі зі совєтського боку ще немає найменшого натяку на те, хто може прийти на місце Сталіна, як теж не спостерігається жадних познак сподіваної боротьби за диктаторську владу.

„Ізвєстія" закликають вшанувати Сталіна — „перевиконанням плянів"

Москва. — Центральні совєтські газети „Правда" та „Ізвєстія" помістили редакційні статті у зв'язку з тоді ще хворобою Сталіна, яка тепер вже закінчилася смертю. Обидві газети — редакційні статті яких прочитано на численних зборах совєтських організацій — говорять багато про самого Сталіна, про совєтську могутність та про загрозу з боку „капіталістичного оточення" і закликають до єдности навколо партії. При цьому урядові „Ізвєстія" не вийшли з традиційного совєтського тону та закликають робітників, щоб вони в тій „важкій хвилині" до „соціялістичної вітчизни" виявили свою любов і пошану до Сталіна . . . перевиконуванням плянів продукції.

Англійці проти дальших уступок Іранові

Лондон. — Англійський уряд висловлює думку, з якою погоджується і Вашинґтон, що Англія дійшла до меж, де кінчаються уступки Іранові в справі нафтової кризи, яка заіснувала після того, як перед двома роками Іран сконфіскував нафтову промисловість, що була під зарядом Англо-іранської нафтової спілки. Коли прем'єр Моссадек відкине англійські пропозиції з 20 лютого ц. р., то американський амбасадор, який в імені Англії вів ці переговори, зречеться свого посередництва. Коли б Іран прийняв англійські пропозиції, тоді ЗДА були б готові закупити більшу скількість іранської нафти, щоб Іран міг дістати гроші на конечні державні видатки. Ці американські закупи виносили б коло 135,000,000 долярів, і частину цієї суми ЗДА заплатили б негайно. Але надіються, що Моссадек не прийме англійських пропозицій, бо він хоче скріпити своє становище в боротьбі за впливи із іранським шахом та релігійним провідником, президентом парляменту — Кашані.

СОВЄТСЬКІ ЗАКЛИКИ ДО ЄДНОСТИ ЗРАДЖУЮТЬ СТРАХ ПЕРЕД РОЗВАЛОМ

Вже в повідомленнях про агонію Сталіна, як і тепер в повідомленні та в коментарях про його смерть Кремль проголосив заклик до „монолітної єдности совєтського народу довкола партії" та до окремої „пильности". Все це, в опінії Заходу, зраджує побоювання Кремля, що придавлювані досі кривавим терором та панічним страхом „відосередні сили" в Совєтському Союзі можуть скористати із смерти диктатора та виступити проти диктатури і поневолення. Тема „єдности навколо партії" цілком опановує офіціяльне проголошення про смерть Сталіна, як теж вона займає головне місце в редакційних коментарях з приводу його хвороби, що попередила смерть. Інтересно, що так в повідомленнях, як і в коментарях, не згадується жадних інших імен, крім небіщиків — Леніна і Сталіна. Тільки „Правда" раз згадала про Маленкова, покликуючись на його промову для характеристики Сталіна. Так само заслуговує на увагу факт, що головою партійного комітету, який має зайнятись похороном Сталіна, став Микита Хрущов, який не входить в гру, як можливий наступник Сталіна. І в цьому добачується бажання не дати жадного натяку на те, хто міг би бути тим наступником. З другого боку це теж свідчить про те, що між „соратниками" Сталіна немає такої індивідуальности, яка сама по собі відразу входила б в гру, як його наступник, так як це було у випадку зі Сталіном по смерти Леніна. З цього в західних колах роблять висновок про неминучість боротьби за пост диктатора, в якій знову „покотяться голови".

Відгомін в світі на смерть Сталіна

Смерть Сталіна стала першою подією дня в цілому світі. Американські, англійські та всі інші газети вільного світу подали вістку про смерть совєтського диктатора великими літерами на перших сторінках, друкуючи рівночасно багато інформацій про нього самого, його прихід до влади та саму його криваву диктатуру і його завоювання в світі. Окрему увагу приділюється його союзові з Гітлером, що був безпосередньою причиною другої світової війни. В редакційних коментарах, крім більш або менш неповного реєстру його вчинків, признається йому й деякі заслуги, головно тому, що він перетворив опановані совєтською терористичною владою простори з чисто хліборобських в індустріяльні, — але при цьому додається, що це зроблено коштом найбільших жертв, терпінь та нужди населення. Більшість газет однодушно підкреслюють, що це було б лицемірством висловлювати жаль з приводу його смерти, на яку практично очікували мільйони гноблених або загрожених ним людей вже від самого початку його влади. При цьому підкреслюється, що це справді глум історії, що того роду кривавий диктатор міг вмерти своєю смертю, а не від кулі його жертв, чи на більше ніж заслуженій шибениці.

Вишинський їде до Москви. Лі і Пірсон висловлюють співчуття

Об'єднані Нації, Н. Й. — Міністер закордонних справ А. Вишинський від'їжджає 6 березня кораблем „Ліберті" до Европи, щоб бути на похоронах Сталіна. Він знав про смерть совєтського диктатора зараз після полудня в четвер, бо телефонічно розмовляв із Москвою. В п'ятницю над ОН буде виставлений тільки один прапор, — а саме прапор ОН, і він буде спущений до половини машту. Генеральний секретар ОН Тріґве Лі висловив своє співчуття Вишинському тими словами: „Я маю честь висловити своє особисте співчуття з приводу смерти генералісімуса Йосипа В. Сталіна". Далі Лі зазначив, що під час особистих зустрічей із Сталіном він пізнав прикмети „цього визначного державного мужа нашого часу". Президент Генеральної Асамблеї Лестер Б. Пірсон висловив Вишинському глибоке співчуття від ОН такими словами: „Висловлюю глибоке співчуття народам СССР з приводу смерти прем'єра Сталіна. В ньому ОН втратили одного із своїх основників, а народи СССР свого впертого провідника в боротьбі проти націзму. Ми всі пам'ятаємо, як багато ті народи склали жертв для перемоги в цій боротьбі, щоб уможливити існування світової організації ОН".

ПОЛЬСЬКИЙ ЛІТУН ВТІК ІЗ „МІГ"-ОМ ДО ДАНІЇ

Копенгаґен, Данія. — П'ятого березня Захід може докладно пізнати новий совєтський літак типу „МІГ"-а, бо польський літун втік на ньому з Польщі, та осів на данському літовищі в Роенне на острові Боригольмі. 21-річний польський літун — лейтенант неназваного досі імені, віддав нищильник „МІГ" і себе в руки данських властей та просив у данського уряду права азилю. Подробиць цього випадку данські власті не оголосили, бо тримають їх у тайні. Літун мусів побороти великі труднощі, бо мусів осісти на короткому, що має тільки 1,200 метрів (3,937 стіп) літовищі, а літак типу „МІГ-а" потребує нормально літовища довжиною 3,000 метрів (9,843 стіп). Причалюючи, літун мусів завернути в протилежний бік літовища, щоб могти без пошкодження сісти на землі. Він втік під час вправ, а другий літак повідомив прикордонні стійки, щоб його зловили. За ним гнався інший польський літак, але він не міг збити цього літака, бо літун-втікач вже приземлився на данському острові. Данські та англійські спеціялісти негайно виїхали із Копенгаґену, щоб дослідити цей совєтський літак. Польський посол у Копенгаґені д-р Станислав Келлес-Кравц відвідав данського міністра та домагався негайної видачі літуна і літака. Данські урядовці заявляють, що важко швидко видати цей літак, бо з малого літовища не можна з ним відлетіти, без розбудови літовища.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered an Second Class mail Mater at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 auhtorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з суботи (з англійською частиною:		Sautrday's isseu (the Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На рік	$ 3.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає і незобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СМЕРТЬ КАТА

Нарешті прийшла вістка: Сталін умер! На глум історії вмер своєю смертю найбільший злочинець і душогуб, якого світ колинебудь знав. Умер проклятий за життя мільйонами й мільйонами людей, які очікували вістки про його смерть як на своє спасіння. Умер, проливши море крови, загнавши в могилу мільйони людей, закатованих в найбільш звірячий спосіб. Умер, обернувши в справжню долину сліз і горя, в справжнє пекло на землі одну шосту частину земної кулі.

В цивілізованому світі прийнялась стара римська засада: „de mortuis nihil nisi bonum" — про вмерлих нічого, якщо не добре. Але цієї засади не можна застосувати до такого ката, як ним був та перейде до історії Сталін. Від большевицької революції в 1917 році, і зокрема від часу смерти Леніна в 1924 році, Сталін безперервно купався в крові, від своєї власної жінки та своїх найближчих співробітників починаючи, а на мільйонах невинного народу кінчаючи. По трупах він прийшов до влади і на трупах при цій владі вдержувався, аж доки сам не став трупом.

Було б зайво пригадувати історичні дати з влади того ката. Усіх його злочинів не спише, правдоподібно, жадна історія. Хто сьогодні може підрахувати ті всі жертви, на яких була збудована терористична влада Сталіна? Скільки тих жертв було під час революції, скільки їх було в періоді „воєнного комунізму" і опісля в перманентних чистках? Це людські жертви. А як можна скваліфікувати всі інші жертви? Крім мільйонів людей, Сталін убивав волю, убивав нації і народи, убивав релігію, убивав людського духа, людську гідність, убивав всі найосновніші вартості людського життя і людської цивілізації. А змова Сталіна з Гітлером в "' 9 році була безпосередньою причиною справжньої світової м'ясорубки в другій світовій війні. Сталін теж відповідальний за війну в Кореї та за загрозу нової світової війни.

Але вже найбільше терпінь зазнала від того ката наша знедолена Україна. Це ж Сталін був комісарем національностей ще за часів Леніна і автором совєтської „національної політики", що має назву народовбивства. Це з наказу Сталіна вогнем і мечем нищено в Україні все, що мало хочби тільки українську закраску. Сталін відповідальний за голод в Україні в 20-тих роках та за найбільш злочинно зорганізований голод в 1932-33 рр. Сталін відповідальний за масові могили у Вінниці та за безперервну масакру українських робітників, селян та інтелігенції по всіх усюдах широкої України. Але співвідповідальні за це теж всі ті „соратники" Сталіна, що тепер правдоподібно зачнуть нову масакру між собою та між народами за катівську спадщину свого майстра і учителя в катівському ділі — Сталіна.

Звичайно, від смерти одного ката доля України ще не зміниться. На місце ката Сталіна, що сконав, прийде інший кат, який продовжуватиме його катівське діло, щонайменше якийсь час. Але одне з певністю можна твердити, що так як жаден кат, навіть такий архикат, як ним був Сталін, не є вічний, так і не може бути вічна жадна тиранія, навіть така архитиранія, як совєтська. Можливо, що терпіння українського та інших народів, включно з російським, ще не закінчились з кінцем тирана, можливо, що ще доведеться дальше терпіти та приносити нові жертви, але смерть Сталіна пригадує, що на світі ніщо не є вічне, що тут справді „все йде, все минає" та що колись таки минеться неволя і терпіння.

Христос, умираючи на хресті, простив розбійникові і просив прощення для тих, що його розпинали. Але це Бог! Ми, грішні люди, кривили б душею, якщоб твердили, що ми можемо так само віднестись до Сталіна. Наш християнський обов'язок наказує нам молитись за грішну душу, але єдине, на що ми можемо спромогтись у відношенні до Сталіна, це — хай судить його справедливий Господь, бо історія і люди засудили і прокляли його вже за життя. Його смерть насуває українському народові хіба тільки пісню: „Вкраїно, Мати, кат сконав "

АМЕРИКАНСЬКІ ПРОФЕСІЙНІ СПІЛКИ

Канцелярія З У А Д Комітету дістає час від часу запити новоосілих українських імігрантів в справі юній. Питають тому, що „чули, що багато юній є під комуністичними впливами, а ми не хотіли б бути членами підривних організацій".

Американські професійні спілки — це не ліва небезпека, хоч комуністична партія використовувала і ще нині використовує деякі професійні організації для своїх політичних цілей. Вже від довшого часу ведеться чистка в таких юніях, де верховодять комуністи.

Як виглядають американські професійні спілки і що вони собою уявляють, дає відповідь американський історик, професор економії в Університеті Бравн у Провіденс Пилип Тефт в анналах американської Академії Політичних і Суспільних Наук.

Американські юнії із 16 мільйонами членів не творять однородного тіла. Зложені з кількох сотень всекрайових професійних спілок і тисячей місцевих спілок, американські юнії — хоч усі в головному мають одну ціль — заступництво і поліпшення економічного становища своїх членів — дуже часто різняться між собою. Під теперішню пору можна їх поділити на чотири групи. Перша — це юнії, зв'язані з Американською Федерацією Праці. Друга — це юнії Конґресу Індустріяльних Організацій. Третя — це юнії, залежні від комуністичної партії. Четверта — це незалежні юнії. Давніше, ще до початку адміністраційного періоду президента Рузвелта були три групи юній: Американської Федерації Праці, незалежні і компанійні. Між незалежними юніями є теж юнія вуглекопів, яка належала давніше до Американської Федерації Праці, як теж і братські союзи залізничників. Незалежні юнії повстали в наслідок різних льокальних, персональних, расових, чи фахово ремісничих впливів, але їх світогляд покривається із світоглядом згаданих двох великих осередків світу праці. Збоку стоять юнії залежні від комуністів; вони відповідають колишнім компанійним юніям. Хоч і юнії мають свої центральні екзекутивні апарати, то вони мають „повну вільну руку" в полагоджуванні місцевих проблем.

Інакше є в комуністичних юніях. Комуністи вважають професійні спілки помічним тілом для своєї політичної партії і підпорядковують юнії лінії партії. Але й партії їхні не самостійні, бо вони являються лише секціями міжнародного апарату, який льояльний лише до Совєтського Союзу. Тим самим комуністичні юнії вважається експозитурою Кремля. Там „політика" відносно кожної проблема накинена згори і члени юнії не мають на неї ніякого впливу. До 1939 року комуністи не мали великого впливу на юнії. Але скорий зріст незорганізованого промислу дав їм нагоду опанувати деякі юнії. Це були в головному юнії Конґресу Індустріяльних Організацій. Коли провід цього конґресу зрозумів, що зв'язуватись із комуністичними юніями означає небезпеку для Злучених Держав Америки, рішив відокремити себе від комуністичних юній.

Юнії є ведені демократичним способом. Провідники є вибирані і в цей спосіб члени юнії, мають вплив також і на політику юній. Для провідних становищ у юніях є передовсім вишколені урядники. Їх завдання нелегке. Бож умова між юнією і працедавцем мусить зв'язувати не юнію, але її членів, живих людей та ще й в демократичних умовах життя. До того члени юній мусять мати довір'я до своїх провідників і урядників. Це лежить в інтересі не лише юній, але й працедавців, які хочуть мати певність, що будуть додержані умови з юніями; вони теж можуть притягнути юнії до судової відвічальности за недодержання умов.

В загальному юнії відбивають волю своїх членів — робітників і є виявом демократичних почувань американського суспільства. Юнії є доказом, що сила в демократичному суспільстві розложена, що це суспільство є радше плюралістичне, ніж тоталітарне і що потрібно великого числа людей і свобідного голосу, щоб видати постанову, яка могла б зобов'язувати.

Не лише можна, але й треба, щоб і новоприбулі ставали членами юній, які діють на місці їх праці. Розуміється за винятком комуністичних юній. Пригадуємо, що уряд видав книгу із списком підривних організацій і там можна провірити, чи яка юнія є під диктатом комуністів.

Вкінці зазначимо, що юнії ведуть велику боротьбу з комунізмом. Американська Федерація Праці змагає до об'єднання всього світу праці саме проти комунізму. Вона не лише ставиться вороже до Совєтського Союзу, але відмовила навіть членства в міжнародній професійній організації професійним союзам Югославії, вважаючи ці союзи аґендами югославського комуністичного режиму.

Т.

Іван Кедрин

УКРАЇНЦІ І ПОЛЯКИ ПРО ЯЛТУ

З усіх воєнних конференцій, що вирішили нинішній порядок — чи радше безпорядок — у світі, найбільше шуму було і є довкола Ялти, де 12-го лютого 1945 р. Ф. Д. Рузвелт, В. Черчил і Й. Сталін поділили середню і східню Европу на „сфери впливів", зокрема пересунули кордони СССР на захід, включаючи в них українські й білоруські землі, що належали до Польщі, погодилися на один „демократичний" уряд в Польщі і підготовили пізнішу конференцію в Берліні (Потсдамі), з поділом Німеччини на окупаційні зони. Коли поляки називають конференцію в Ялті четвертим поділом Польщі, то це таке саме спрощування і примітивізування проблеми, як радість деяких українців, що в Ялті ніби перемогла ідея української соборности. Ялта і її висліди мають дуже різногранне значення і велику помилку роблять всі ті (і поляки і українці), що зводять їх на площину українсько-польського спору. Безумовно, вона була справедлива щодо українців постільки лише, поскільки Злучені Держави і Велика Британія признали в ній, що в Галичині й на Волині живе українська більшість. Вона була теж великим ударом для поляків постільки, поскільки формальні і дійсні союзники Польщі, головно Велика Британія (декларація Чемберлена з 31 березня 1939 р. про недоторканість польських державних кордонів і пакт „двосторонньої взаємної ґарантії" Польщі й Вел. Британії з 6 квітня 1939) безцеремонно пересували державні кордони Польщі з часу підписування тих умов. Однак і для українців і для поляків не є сутньою Ялта з її конкретними кордонними постановами. Сутньою є вона і для українців і для поляків і для всього волелюбного світу та для міжнародного права, як зразок методи великодержавницького вирішування міжнародних проблем: на власну руку, самовільно, не запитуючи про думку і волю народів, що про їх долю йшла мова.

Священним принципом закордонної політики кожного народу у світі є „Ніщо про нас без нас". Цю священну засаду великодержавницькі можновладці знехтували в Ялті у відношенні до обох народів, і українців і поляків. І всі вони, представники Америки, Англії і комуністичної Росії, не мали абсолютно на увазі ані української користи із здогадної соборности, ані польської шкоди з поменшуванням польської державної території з-перед вересня 1939 року, таксамісінько, як не задля українських гарних очей й українського добра червона совєтська армія переступила в дні 17 вересня 1939 року Збруч „для оборони українського населення" в Польщі, де вже не стало уряду. В усіх цих випадках проявлювалась клясична великодержавницька політика чужих інтересів. Ані Україна ані Польща, держави чи народи з будь-якими леґітимованими представництвами, не були в Ялті підметами, а були тільки предметами торгів, засобом для здобуття компромісової згоди між трьома великодержавами, що хотіли тієї згоди в ім'я спільного тоді інтересу — розгромлення націстичної Німеччини. І коли б з такого погляду розглядати Ялту, то і ми і поляки оминули б чимало непорозумінь. Тоді Ялта могла б навіть наблизити українську і польську політичні думки, замість віддалювати їх і вносити в українсько-польські відносини ще один момент задразнення.

На превеликий жаль, як уже сказано, одна і друга сторона, себто і поляки і українці, зводять значення Ялти виключно лише до проблеми кордонів. Для українців Ялта стала синонімом „лінії Керзона", що її дехто з-поміж нас зовсім фальшиво утотожнює з українськими західніми етнічними границями. (До речі: і в самій Ялті і після неї кордонні „коректури", що їх переводила Москва і — під її диктатом — Варшава, західні галицькі кордони дуже мало вже різняться від т. зв. „лінії Бартелемі", бо до Польщі включено не тільки всю Лемківщину і Засяння, але й цілий ряд місцевостей далеко на захід від Перемишля). Знову ж для польської еміґрації та офіційної політики закордонного польського уряду Ялта дала поштовх до гасла „кордони з-перед вересня 1939" року. З такого засадничого фальшивого підходу обох сторін виринають теж помилки у відношенні до нинішньої закордонної політики нової республіканської адміністрації ЗДА.

Ще в передвиборчій кампанії літом-осінню минулого року в ЗДА залунали голоси про потребу ревізії американського становища до постанов конференції „великої трійки" під час останньої війни (Теґеран, Ялта, Потсдам). Із великою ролею, що її грають в республіканській партії такі американські діячі, як Дж. Доллес і нюйоркський губернатор Дюї, поляки зв'язували надію, що ЗДА проголосять взагалі уневажнення умови в Ялті. Такі тенденції дійсно були у Вашинґтоні, але зовсім не під аспектом територіяльних користей для Польщі. Демократичний конґресмен, поляк Тадеуш Махровіч із стейту Мишиґен, у зголошеній в Конґресі резолюції із домаганням відклику умови в Ялті, ні словечком не згадує про несправедливість кордонів, а лише про совєтизацію Польщі та взагалі знехтування Совєтами всіх постанов про „демократизацію" нового польського державного ладу. Щодо дразливої і пекучої справи кордонів, то — треба признати — серед керівних чинників польської еміґрації теж нема захоплення навіть можливим повним скасуванням Ялтанської умови, бо ці верхи здають собі справу, що такий американський крок стояв би у зв'язку з німецькими ревіндикаційними претенсіями щодо т. зв. Відзисканих Земель нинішньої Польщі. Сам ген. Казимир Сосньковскі, що — за однозгідною постановою Ради Народової в Лондоні і Ради Політичної в Парижі — має стати новим президентом польського державного центру на еміґрації (на місце теперішнього президента А. Залеского), у своїй промові в Лондоні ще 29 грудня 1952 року виразно заяви: „.... Марево Ялти в новому німецькому виданні набирає ступнево, але безупинно, крови і тіла . . . Перед вільними поляками стоїть обов'язок допильнувати, щоби евентуальне перекреслення умов у Ялті не було половинним актом, достосованим головно до потреб про-німецької політики... Уневажнення Ялти ще не мусить бути зірванням з комуністичною Варшавою . . ." Ген. Сосньковскі доходить до дуже правильного висновку, що навіть зірвання взаємин ЗДА з комуністичною Польщею не мало би практичного значення, коли не йтиме одночасно із аналогічною політикою у відношенні до Москви.

Тому треба вітати заходи д-ра Степана Витвицького, як репрезентанта українського закордонного Державного Центру, перед відповідальними чинниками у Вашинґтоні у справі евентуальної ревізії Ялтанської умови, але Ялта взагалі не є віссю, довкола якої крутиться українська політика. Бо українці є теж проти Ялти, як символу зберігання українців у ролі предмету, а не підмету, як символу вирішування української справи без українців. Але, коли б колись знову якісь „великі трійки" чи „чвірки", рішили перекреслити навпів-Керзонівську лінію і знову односторонньо, не рахуючись з волею українського народу, віддати Польщі українську Галичину, то це було б нещастя не тільки України, але й Польщі. Бо така Пирова перемога над українцями йшла б автоматично з німецьким „Дранґ-ом" на схід, із поменшенням Польщі на заході, ворожнечею з українцями, із вманеврованням Польщі знову між два велетні, Німеччину й Росію, які знову, як два і два є чотири, при найближчій нагоді торощили б польську державу. Ні, боротьба „за" і „проти" Ялти повинна логічно доводити до єдиного висновку: необхідности пошукати спільну мову між усіми тими, що їх великодержавницькі можновладці трактують як предмет та які мають спільних ворогів, проти яких треба встановити спільний фронт, не оглядаючись за протекцією сильних міра сего. Бо і Україна і Польща стануть підметами, коли викажуть державницько-політичний розум — розмежовувати ворогів і приятелів та творити власні визвольницько-оборонні фронти.

„АМЕРИКА-ЕХО" ПРО ІСТОРІЮ ЛЬВОВА І РОСІЇ

Польський часопис у Толідо (Огайо) „Америка-Ехо" з 8 лютого ц. р. містить статтю п. з. „Початок і історія Львова", а підзаголовком оповіщує такі загальні висновки своїх міркувань:

„Львів, як людська оселя існував уже в 1259 р. — В 1270 р. осів у Львові руський (а не український) князь Лев з наказу свого батька, князя Данила. — В 1340 р. Львів належав уже до Польщі . . ."

Цю статтю помістила редакція „Америки-Еха" на запит своєї громадянки С. С. з Ютіки, нюйоркського стейту: „В якому році і ким був оснований Львів? Українці говорять, що вони місто Львів оснували й збудували й тому Львів належав завжди до них . . ."

Редакція „Америки-Еха" виясняє: „Львів, як город, людська оселя, існував уже в 1259 р. Кілька літ пізніше руський (а не „український") князь Данило оселив у ньому, яко володаря, свого сина Льва, звідси отже назва міста — Львів — одначе існування Львова датується історично від від 1270 р."

До цієї польської плутанини про початок Львова перш усього зазначу, що галицькі українці, автохтонні мешканці Львова, названі „русинами" в латинському написі на львівській польській катедрі, якої мур пробило гарматне стрільно в часі української облоги Львова в 1918-19 рр.; в написі зазначено, що сталося це в часі облоги Львова „русинами". Чи галичани називали себе русинами, чи називають себе тепер українцями, то відношення галицьких руських князів у XIII столітті Данила і Льва, „Головної Руської Ради" у Львові в 1848 р. та „Української Національної Ради" у Львові в 1918 р. до Польщі було однакове: ні наші середнєвічні князі, ні політичні представництва національно відродженої Галичини не терпіли на своїй землі польських наїздників.

Історично датується існування города Львова літописною згадкою про пожежу Холму в 1259 р., якої загравy було видно у Львові. Здогадно Львів був оснований Данилом у часах його відбудовування своєї держави після татарського нападу і серед його приготувань до відпору татарам у надії на західньо-европейську поміч, яку приобіцяв йому папа Інокентій IV; саме перед 700 роками папський леґат Опізон коронував Данила на короля в Дорогичині над Бугом. На ті часи припадає одруження його найстаршого сина Льва з угорською королівною Констанцією й вивінування його новим городом, названим його іменем. Тимто на добру гадку прийшли члени відновленого в ЗДА видавництва борців за незалежну Україну в 1914-1921 рр. „Червона Калина", що рішили започаткувати працю на американському терені збіркою, присвяченою 700-літтю Львова.

Після смерти короля Данила 1264 р. в Холмі за його сина Льва, Львів став столицею галицької держави. Вперше поляки заняли Львів справді в 1340 р., але їх скоро прогнали галичани під проводом Дмитра Детька. На пам'ятку побіди над поляками у Львові був при церкві св. Юра дзвін, вилитий за князя Дмитра в 1341 р. Цей князь візвав у 1341 р. торунських купців приїздити безпечно до Львова, торгувати й поселюватися. Щойно після смерти Дмитра Детька й за князя Дмитра Любарта Гедиминовича польський король Казимир заняв Львів у 1349 р. В 1352 р. надав йому цей король німецьке маґдебурзьке право, що упривілейовувало німецьких купців, які поселювалися у Львові. Сьогочасні польські патріоти з „Америка-Ехо" не повинні писати, що Львів „У 1352 р. на основі едикту польського короля став містом". В 1370-1387 рр. Львів належав до Угорщини, в 1772-1918 рр. до Австрії, отже твердження „Америки-Еха", що Львів від 1340 до 1939 р. звиж 599 років належав до Польщі не відповідає історичній дійсності. Хоч сьогочасна Польща переходить той самий етап совєтизації, що його проходила Україна в 20-их рр. і формально Львів належить до Української Соціялістичної Радянської Республіки, до якої державного ладу уподібнює сьогочасну Польщу уряд Берута-Рокосовського, редактори „Америки-Еха" пишуть, що Львів сьогодні не належить до України (цю назву подають вони тільки в знаках наведення), „тільки до Росії совєтської". А Варшава була польською, чи російською, коли в 1864-1914 рр. офіціяльно російсь-

(Закінчення на стор. 3-тій)

JAMES BURNHAM

Політика Визволення

(THE POLICY OF LIBERATION)

X. Розділ з друкованої тепер книжки „Здержування чи Визволення" ("Containment or Liberation")

Друкується за дозволом Автора і Видавця.

(5)

Подруге, із зрозуміння природи комунізму та з перегляду совєтської історії ми можемо заключати, що Совєтський Союз на ділі ніколи не був спровокований. Якщо Москва бажає загальної війни, тоді до цієї війни прийде. Не сила, а тільки слабість в поступуванні ворога є єдиним фактором, що може приспішити початок такої війни. Москва ще не була готова до загальної війни і — як я писав (в другій половині 1952 року) — немає виглядів на те, щоб вона була готова в найближчій будучності. Ці рішучі акції, які були проведені від 1947 року, не призвели до загальної війни, хоч деякі з них, як в Греції, Кореї і Туреччині, були самі в собі без сумніву провокативні.

Почетверте, політика визволення виявиться сильнішою перешкодою до загальної війни, ніж нею може бути політика здержування. Політика визволення, якщо вона взагалі має будь-який успіх, вдаряє поза совєтський фронт та кидає сили поза совєтські комунікаційні лінії. В тому самому часі вона піднімає ці внутрішні елементи, що з совєтської точки зору є найбільш підривні. Розглядаючи справу з стратегічного боку, навряд чи можна добачити щонебудь інше, що могло б дати Кремлеві більшу передишку.

Четверте, нам треба розуміти, що на довшу мету загальна війна, хоч недоконче неминуча, залишається можливістю, без уваги на політику. В гру входить занадто багато — на ділі, в гру входить світ — щоб можна припускати, що одна чи друга сторона прийме поразку без тотального зусилля, щоб її відвернути. Тому З'єдинені Держави, разом з усіми можливими союзниками, мусять приготовлятися до загальної війни. Ця конечність не має жадного специфічного відношення до політики визволення. Теж під час політики здержування З'єдинені Держави приготовлялись до війни і мусіли б це робити під час кожної можливої політики, за винятком прямої капітуляції.

Політика здержування, однаково, як і політика угодовства, мають те саме ключеве недомагання. Без огляду на те, що можна б про них сказати впродовж періоду миру або майже-миру, від них необхідно було б відступити з вибухом загальної війни. Щодо цього вже, правдоподібно, не може бути двох думок. Якщо б тільки зачалася загальна війна, угодовство вже не мало б жадного значення, а здержування було б прямою рецептою на поразку. В результаті, мусіла б наступити зміна цілої основної політичної структури. Цього не можна зробити швидко і без втрат. Передвоєнна політика не тільки в національному, але й міжнародному маштабі збудує встановлені шляхи думання, діяння і відчування, разом з окремою оцінкою світового положення, характеру опонента й того, що треба робити. Отже, з вибухом загальної війни, кожний мав би нагло переставитись та підпорядкуватись цілком новим зразкам опінії і акції.

Жадні того роду зміни не потребують переривати розвитку політики визволення. Цілком така сама основна політика відноситься до умовин миру, обмеженої (холодної) війни і загальної війни. Вибух загальної війни в жадному відношенні не мав би впливу на основу політики, тільки на її темпо та на подрібний спосіб її застосування. Це значить, що все позитивне, зроблене в рямках політики визволення, буде важне і не буде потреби змінювати його відповідно до змін в міжнародній погоді. Ми за волю народів і націй совєтської імперії з учора, сьогодні і завтра. В дії ми піддержуємо цілі їхнього визволення такими засобами, які відповідають даному етапові. В мирі і пів-мирі ми заперечуємо перманентність совєтської тиранії. У війні на повну скалю наші удари скеровані не на завоювання території, але на визволення людей і націй.

Було б злочином скеровувати політику визволення так, щоб викликувати передчасні, вузькі повстання, які призвели б тільки до кривавих репресій та втрати найбільш активних провідників резистансу. В тому самому часі ми повинні спитати самі себе: що ж сталося б, коли б одна з поневолених націй в не-російській совєтській країні або і в самій Росії, почала широке, масове повстання проти режиму? Або коли б один із комуністичних урядів, піддержаний більшістю народу, заявився проти Москви? І що сталося б, коли б в одному чи другому випадку скеровано б до вільного світу прохання за допомогою? Чи З'єдинені Держави та їх союзники, не зважаючи на кожночасну офіціяльну політику, стояли б осторонь тоді, коли б червона армія та спеціяльні відділи МҐБ масакрували мільйони людей на те, щоб змести виклик не тільки тих, які виступили одверто, але й всіх тих, які могли б мріяти про волю в майбутньому? Чи пасивність в таких обставинах не була б кінцевим доказом неминучости комуністичної перемоги в світі?

Інтервенція в таких обставинах не доконче означала б загальну війну. Інтервенція в Греції і Кореї не викликали загальної війни, як теж немає познак, що її викличуть дії на китайському суходолі. Існує багато форм інтервенції і багато відповідей на неї, включно, очевидно, з відступом. З точки зору Москви, масова революція в частині її імперії, що могла б поширитися наче пожежа в сухому сезоні, навряд чи є щасливим моментом для започаткування загальної і необмеженої війни. Вона поступила б так тільки тоді, коли вважала б за певну свою перемогу. Факт, що вона досі здержувалась, доказує тільки, що вона боялася, що в загальній війні вона може тільки втратити, а не зискати та що вона більше довіряє результатам інших способів боротьби. Якщо успішна анти-совєтська політична війна послабить Совєтський Союз, тоді Москва матиме ще меншу охоту грати на загальній війні.

Наостанці можна б додати, що політика визволення відкидає совєтську імперію в дефензиву та перехоплює ініціятиву для вільного світу. Політика визволення своєю есенцією є офензивна, так само, як здержування і угодовство є есенціонально і необхідно дефензивні. Це протиставлення відноситься до кожної ділянки: військової, господарської, політичної. В теперішній боротьбі за світ, як і в кожному конфлікті, важний загальний закон: тільки наступ може перемогти . . .

(Кінець)

СТАНОВИЩЕ КУК ДО КЦАБ

(Повідомлення Комітету Українців Канади)

Односторонні спроби.

В місяці жовтні 1951 року Комітет Українців Канади в окремім комунікаті звернув увагу на акцію російської еміграції з-під стягу Керенського, що на терені ЗДА оснувала була т. зв. „Лігу Боротьби за Народню Свободу", яка в березні 1949 р. і в доповненні в червні 1951 р. проголосила була свою програму для поневолених Росією народів у СССР, з невиразними натяками на їх право самовизначення по звільненню цілої території СССР.

В тому ж комунікаті Комітет Українців Канади згадав, що завдяки фінансовій піддержці деяких приватних американських кругів російські еміґранти заложили на терені Німеччини в місті Штутґарті дня 19 серпня 1951 р. т. зв. „Союз Визволення (Освобождєнія) Народів Росії" (СОНР.)

Ті самі американські круги, розпоряджаючи фінансовими засобами, не лише зорганізували росіян в СОНР-і, але два роки тому створили ще й в Америці т. зв. „Американський Комітет Визволення Народів Росії" (А. К. В. Н. Р.). Та найцікавіше, що вони уплянували розбити українські незалежні політичні сили і для тої цілі найшли собі нікому невідомих в українськім політичнім життю осібняків і створили з них т. зв. „Український Визвольний Рух", у проводі якого поставили якогось Гулая.

Але ці долярові пляни прорубати дорогу російським імперіялістам для їх реакційної роботи проти незалежности поневолених Росією в СССР народів не вдалися. Це потвердила конференція у Вісбаден з листопада 1951 року, у підготовці якої ті ж самі американські круги відгравали головну ролю. Тому мусіло прийти до деяких персональних змін на провідних позиціях АКВНР і до деяких змін у тактиці, що привело в жовтні 1952 року до створення в Мюнхені тими самими американськими кругами т. зв. „Координаційного Центру Антибольшевицької Боротьби (КЦАБ).

На дорогах російського імперіялізму.

АКВНР провадив дотепер всю свою діяльність так, що неможливо було її відрізнити від акції російської еміґрації. Замало назвати його протектором російських імперіялістичних кругів, бо фактично він рішав про політичну плятформу й організаційні основи згаданих вгорі установ, він намовляв до них, а подекуди робив навіть спроби натиску, щоб одержати згоду на свої пляни від авторитетних політичних середовищ не-російських народів. Зокрема це мало місце у відношенню до українських політичних кругів.

Засаднича плятформа АКВНР поділила поневолені народи на „народи Росії" і на „сателіти". Це перший важкий удар по єдности фронту боротьби тих народів проти російського імперіялізму. Другий удар, це відома клявзуля АКВНР про т. зв. „непередрішеність" для „народів Росії", яка Україну, Білорусь, Грузію і інші народи повертає до первісного стану, що його вони мали ще за царської Росії...

В світлі тих фактів політична плятформа, що її пропонує АКВНР для України з „непередрішенням", є водою на млин для кремлівських вождів, які можуть твердити, що вони дають Україні більше, як демократичний світ, і це в їх руках може бути неменшим пропагандивним арґументом, який вони мали проти Гітлера, коли він нищив в Україні всі прояви українського народу до незалежности.

Також організаційна база КЦАБ-у, устійнена через АКВНР, на якій мали б українські політичні установи і партії співпрацювати з російською еміґрацією, є в своїх основах абсурдна. Розподіл представництва є такий, що для росіян призначено 20 представників, а всім не-російським народам других 20 представників. У такий спосіб ціла справа зведена фактично до „передрішення" в користь росіян, хоч у координаційній установі непорушною організаційною основою повинен бути парітет представництва.

Позитивна програма.

Комітет Українців Канади має обов'язок моральної і матеріяльної допомоги справі державного визволення України в межах свого канадійського горожанства. Ведення української політики і виключна відповідальність за її цілість спадає на українські політичні установи, а в першу чергу на Український Державний Центр — Українську Національну Раду. Це не значить однак, що Комітет Українців Канади резиґнує з права аналізувати шляхи, якими ведеться політична праця українських політичних середовищ. Він має обов'язок знати, яку, кому, коли і в який спосіб давати свою поміч.

Як канадійська установа, Комітет Українців Канади має обов'язок представляти свій погляд своїм співгромадянам, свойому урядові і народньому представництву в леґіслятурах і парляменті, зацікавлювати їх українською справою і виробляти для неї прихильність. Тому також йому не може бути байдужою акція АКВНР з його прибудівкою КЦАБ. А небезпека тієї акції очевидна, бо вона може послабити одноцілий фронт боротьби українського народу, а також посіяти ще більшу незгоду між народами в Східній Европі замість того, щоб їх усіх з'єднати для спільної боротьби з ворогом цілого людства.

Беручи до уваги вище обговорену проблему, Комітет Українців Канади буде придержуватися таких напрямних:

1. Помагати передусім консолідації всіх українських політичних сил на базі Українського Державного Центру — Української Національної Ради, щоб у той спосіб забезпечити український політичний фронт перед небезпекою різних спекуляцій і підривів знутра і ззовні, та щоб в українській визвольній проблемі був лише єдиний керівний і відповідальний центр.

2. Зберігати в своїй допомоговій праці основну плятформу, що є спільна всім українським політичним організаціям і установам — в їх стремлінню до звільнення етнографічної території України від окупантів та привернення незалежности і соборности Української Народньої Республіки.

Ця основна плятформа не може бути для нікого предметом будьякого торгу і на ній українські політичні середовища можуть з честю і гідністю договорюватися з іншими національними групами.

3. Стверджуючи з жалем, що дотеперішня акція АКВН і КЦАБ була політично й організаційно нещаслива, та що на таких засновках є неможливе порозуміння з авторитетними українськими політичними середовищами, Комітет Українців Канади сприяє однак думці про координацію боротьби поневолених народів на основі їх державної незалежности по розвалі царської Росії і забезпечення паритету представництва в координаційній установі, яка прийняла б ці принципи воснову своєї праці.

Комітет Українців Канади приймає з вдоволенням до відома комунікат українських політичних організацій в Мюнхені з 27 грудня 1952, в якому вони вияснили своє становище до пропозицій американських чинників у справі участи в КЦАБ і уважає, що це становище є під кожним оглядом правильне й залуговує на респект.

КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ:
о. д-р В. Кушнір, президент;
І. Г. Сирник, Генеральний секретар.

„Америка-Ехо" про історію Львова і Росії

(Закінчення зі стор. 2)

кий уряд змінив назву „польського Королівства" на „Привислянський Край"?

Читачі „Америки-Еха" мають одначе широкі зацікавлення, бо таки в статті „Початок і історія Львова" написано, що передплатник цього часопису від 1906 р. А. А. з нюйоркського Брукліна питається, „які царі, починаючи від Рюрика, а кінчаючи на Миколі II — панували в Росії?"

Отже редактори „Америки-Еха", не інформують своїх читачів, що за Рюрика Росії ще не було, а тільки „починаючи від династії Рюриків" вичислюють по черзі київських князів, гейби вони були росіянами.

За першого київського князя вони вважають таки Рюрика в 850 р. В дійсності Рюрик не був взагалі в Києві, тільки за літописним оповіданням почав княжити в Новгороді в 862 р. Можна їм подарувати зчарованого в „Слові о полку Ігореві" київського князя Всеслава полоцького, але не зазначуваного в польських енциклопедіях Мстислава І Мономаховича Великого, якого ім'я перекручують на „Мітіслав", а в скобках подають „Мсчислав", що не відповідає дійсності. Його сина Ростислава І роблять „Раціславом", а кінчать київських князів Юрієм Довгоруким „який розпочав зміцнювати Москву"; на ділі, первісний осередок пізнішої московської держави був за Юрія Суздаль, звідки він тричі при помочі суздальців приходив силою засідати в Києві, поборюваний місцевим населенням. Після того редактори подають реєстр суздальсько-московських князів, називаючи їх, починаючи Андрієм Боголюбським „великими князями", коли на ділі київські князі як суверени були великими і в західно-европейських тогочасних писаннях називано їх королями. А крім вичислених було ще 18 великих київських князів до татарського лихоліття; останнього великого київського князя Михайла Всеволодовича з Чернігова взяв як „руського короля" під свою опіку папа Інокентій IV, але за ці свої зв'язки з Римом він згинув замучений татарами в 1246 році; православна церква, подібно як і замученого в бою над Калкою в 1223 р. великого київського князя Мстислава III Романовича з Смоленська, признала їх за святих мучеників за Христову віру.

Ще додамо, що пороблено в статті багато інших історичних помилок, але на це нема місця в короткій статті, щоб усе це справити. Ми хотіли звернути увагу головно на те, як учать історії Московщини-Росії польські редактори з „Америки-Еха", включаючи до Росії і наших великих київських князів і сьогочасний Львів.

Микола Андрусяк

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Кампанія за Український Народний Дім в Ню Йорку.

Перша Дирекція Українського Народного Дому в Ню Йорку, вибрана 7 лютого ц. р., започатковує ударну кампанію в найважливішій, хоч і мало популярній справі українських мешканців великого Ню Йорку. Важке це завдання, бо хоч ніхто не заперечує потреби Українського Народного Дому в Ню Йорку, але все ще мало таких, що бажали б посвятити цій справі дещо часу, як і мало тих, що вже закупили уділи (шери) Українського Народного Дому. Загал нашого громадянства, здавалось би, не вірить, щоб ми, українці Ню Йорку, могли спромогтися на репрезентативний Український Народний Дім у метрополії світу.

А все таки ми мусимо придбати Народний Дім! Твердо в це віримо, бо вже третій рік разом з іншими фанатиками стараюсь проломити леди байдужности в справі, яка є питанням і національного престижу і конечної потреби.

Фінансові успіхи нашої дотеперішньої акції ще малі, бо готівкою зібрано **лишень** 16,824 дол., крім деклярованих других стільки. Але зате вже пройдено підготовчий етап та розроблено й намічено плян для ударної кампанії з масовою передплатою уділів (шерів) Українського Народного Дому в 1953.

Дирекція Українського Народного Дому вірить в успіх цієї кампанії. Вона переконана, що в рядах української Громади Ню Йорку є ще сотні тих давніх емігрантів, які своїми грошевими жертвами спричинилися до здвигнення Українських Народніх Домів по містах і селах Західної України. А ті Українські Народні Доми на рідних землях були центрами, де скупчувалось все наше громадське, культурне, освітне і економічне життя. Події розвинулися так, що в сучасному моменті можливості вільного громадського культурно-освітнього і економічного розвитку можливі лише на американській землі. Чи ж пожалують ті колишні жертводавці відповідної суми гроша на закупно кількох чи бодай одного шера на придбання Українського Народного Дому в Ню Йорку?! А це ж навіть не пожертва, а льоката капіталу!

В рядах українсько-американської громади Ню Йорку маємо також нове тут роджене покоління, в якого жилах пливе українська кров. Дирекція Українського Народного Дому певна, що й ця частина великої нашої громади приступить до цієї важної акції і масовим закупом шерів причиниться до придбання Українського Народного Дому.

В останніх кількох роках причалило до берегів Америки та до Ню Йорку округло п'ятьдесят тисяч т. зв. політичної еміграції. Округло п'ять тисяч нових емігрантів осіло в Ню Йорку. З припливом свіжих сил оживилось й життя Української Громади Ню Йорку на всіх ділянках. Є всі дані на те, щоб Ню Йорк став дійсним центром усієї української американської спільноти. **Потрібно ще тільки Українського Народного Дому в Ню Йорку!** Чи **нові іміґранти** можуть не відчувати цієї **преважливої** справи? Дирекція Українського Народного Дому певна, що **нові іміґранти масово** включаться до цієї акції і поголовно закуплять шери Українського Народного Дому в Ню Йорку".

Українські громадяни Великого Ню Йорку! Вже в найближчих тижнях завітають до Ваших хат збірщики, які дадуть Вам всі додаткові пояснення в справі українського Народного Дому. Повитайте їх і приступіть закупном жертв до великої української зорганізованої громади, яка хоче мати свій Народний Дім!

Михайло Лисогір.

Балтімор, Мд.

Українці на Святі незалежности Естонії

22-го лютого естонська громада в Балтімор відзначувала святочною академією 35-ліття проголошення незалежности Естонії. У святочній академії на запрошення господарів свята взяли участь побіч дружніх литовського і латвійського народів і українці. Українську делегацію очолювали з рамени місцевого УККА пп. Йосиф Мармаш, Д-р О. Дерій і інж. В. Сушко. Свято естонської громади було дальшою нагодою до поглиблення дружніх зв'язків балтиморських українців з їхніми балтійськими приятелями, які були вже взаємно закріплені підчас української протибольшевицької маніфестації 16-го грудня, 1951 р.

Свято було під знаком якнайтіснішої співпраці балтійських і усіх поневолених Росією народів у хвилині, коли світова ситуація називає нові можливості і надії для поневоленого світу. Український представник, п. Мармаш, навʼязуючи до проголошення подібного Акту Української Незалежности тому 35 літ назад, вітав естонців з їхнім святом і накликував, що „в тому 1953-му році, коли справа людської свободи є понад все в наших думках, естонці і українці мусять бути об'єднані у спільній боротьбі за волю". Заклик українського представника був прийнятий спонтанними оплесками зі сторони господарів.

Головними промовцями були генеральний консул естонської республіки п. Йоганнес Каів і п. Лявкаітіс, який заступав перешкодженого губернатора стейту Мериленд, п. Теодора МекКелдіна.

По академії українська делеґація відбула виміну дружніх думок з присутніми естонським консулем, п. Каів-ом, п. Лявявкаітіс-ом, який сам будучи литовського походження, є глибоко заінтересований долею поневолених Росією народів і в останніх роках багато разів інтервеньовав у справі балтійських народів у Білому Домі, і з представниками латвійської і литовської громад.

В. Сушко

В КАНАДІ НАЙКРАЩЕ ЗАРОБЛЯЮТЬ ІНЖЕНЕРИ І АРХІТЕКТИ

Департамент державних податків обрахував, що 1,340 канадійців заробляли продовж 1950 р. по більше як 50,000 дол., а 7,700 канадійців тільки по 1,000 дол. і все ще заплатили податок. Ці дані, що звичайно подають стан з-перед двох років, походять із щорічної аналізи прибутків, яку виготовляє згаданий департамент.

В середньому найкраще платними були архітекти та інженери, які в пересічному заробляли 10,955 дол. та платили найвищий пересічний податок: 2,641 дол. Лікарі та оператори заробляли в середньому 9,881 дол., адвокати — 9,641 дол., дентисти — 6,202 дол., хіропрактори — 5,120 дол., рибалки — 3,824 дол., фармери — 3,698 дол., всякі розвагові професії — 3,129 дол.

Найбільшу групу платників податків у 1950 р. становили особи з щорічним прибутком 3,000 — 3,500 дол.

(„Канадійська Сцена").

ПРЕДСТАВНИЦЯ „НАШОГО ЖИТТЯ" НА КОНГРЕСІ ЖУРНАЛІСТОК У НІМЕЧЧИНІ

У днях 16, 17 і 18 січня відбувся в Гомбурґу, біля Франкфурту з'їзд журналісток, заініційований організацією Фрауенрінґом, що об'єднує жіноцтво Зах. Німеччини. Першого дня радили німецькі журналістки, яких зібралося около 150, а в чергових днях відбулась виміна думок чужих делеґаток (ок. 50) із німкинями.

За **ініціятивою СФУЖО** (Світова Федерація Українських Жіночих Організацій) редакція „Нашого Життя" у Филаделфії вислала як свою представницю — п. Марію Томашівську з Мюнхену. Комітет з'їзду зареєстрував радо єдину представницю української преси, а членки комітету, зокрема американки, виявили багато знання про Україну та її пресу. Коли в міжнародній частині конґресу журналістки державних націй позвбуйно складали привіти, то й українка привітала конференцію від журналу „Наше Життя" та українського жіноцтва, зорганізованого у СФУЖО. Вона дала короткий огляд розвою жіночої преси на тлі українського жіночого руху і громадської діяльности українського жіноцтва в минулому й сучасному, в Україні та в країнах поселення українців. Вона пояснила, що українська жіноча преса дуже гарно розвивалася перед другою світовою війною в Зах. Україні, коли в тому часі не могло бути мови про вільну українську пресу на східних українських землях, під совєтською займанщиною. По закінченні війни, коли українські скитальці знайшлися в ДП таборах, з'явилася в 1946 р. „Громадянка" в Німеччині, в Филаделфії вже від 1944 р. стало виходило „Наше Життя", а в 1950 р. почав виходити в Вінніпеґу „Жіночий Світ". Примірники цих журналів знаходились на виставці преси, що була влаштована тут же.

Привіт української представниці зустріли журналістки гарячими оплесками. Від цієї хвилини журналістки різних національностей підходили до неї і з великим зацікавленням розпитували про Україну. Вона використовувала цю нагоду для інформування й роздавання друкованого інформаційного матеріялу англійською та французькою мовами. Нав'язався дружній і діловий контакт із провідними журналістками світу, що зможе пригодитись у майбутньому.

Л. Б.

● **Іран нетерпеливо чекає** на відновлення переговорів у справі нафтової кризи. Ці переговори мали б розпочати американський амбасадор Лой В. Гендерсон та прем'єр Моссадек. Гадають, що найближча розмова між цими політиками виявить чи переговори закінчаться щасливо, бо амбасадор Гендерсон виступає також в імені Англії

● **Повітряні сили ЗДА** заявили про зміну географічного розмежування трьох повітряних обширів, що на них розподілилися оборонні літунські сили країни.

● НАУКА ●

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ УНІВЕРСИТЕТ

при У.К.К. — Відділ в Джерзі Сіті, після поширення обсягу праці, приймає вписи студентів на:

1. **ФІЛОСОФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ** з відділами: Українознавство, Педагогіка і Лінґвістика.

2. **ПРОМИСЛОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ** з відділами: Технічне Креслення, Читання Технічних Рисунків, Математика, „Дісайн" і „Стрес" Аналіза; Стенографія, Писання на машині, Бухгальтерія, Адміністрація.

У.Н.У. має утилітарно-професійний характер навчання, має метою вишкіл кадрів, спираючися на програмі американських шкіл і потреб. Науку провадять висококваліфіковані фахівці, авдиторно — **в Ню Йорку і ближчих місцевостях. Для провінції наука відбувається заочним або консультаційним шляхом.** Після закінчення, студенти дістають диплом на право виконування відповідного фаху.

Вписуватися в бюрі У. Н. У. 77 East 7th Street, New York City, „Самопоміч", в сер. і пят. год. 6-7 в., або писати на **U. N. U. Ukrainian Center, 181 Fleet St., Jersey City, N. J.** На відповідь залучити значок!

ВІДГУКИ ДНЯ

БЛАГОСЛОВЕННА ГОДИНА

Рік: 1914. Місяць: березень.

Налита як пшеничний колос Галичина — знала вже про Січово - Сокільський Здвиг, але нічого не знала ще, яка страшна буря звіється над нею за марних чотири місяці.

Не знала. Тому так святочно, так радісно готувалася відзначити великі роковини: сторіччя народин Тараса Шевченка.

В першу черву готувався Львів.

Не дали поляки залі міського театру, не стати їх було на такий жест, наші залі були замалі, тому — „Спортова Палата" при вулиці Зеленій.

Не важно, що заля подобала на великий магазин, хто глянув на море голов, хто вчувся в настрій учасників — тому так ясно робилося в душі, як ясно було в „Спортовій Палаті".

На сцені біле погруддя Шевченка — в зелені і в квітах.

Виходить Богдан Лепкий, не тільки з писання поет, але й з постави та голосу: стрункий, з високим чолом, з ясними очима.

„Благословенна най буде година,
І та хатина, і село,
Що Україні принесло
З великих — найбільшого сина".

Слова всякають у душу як у губку, а думка снує: „Справді нехай буде благословенна і година, і хатина, і село... що дав би кожний ворог, щоб сто років тому, в якихсь там Моринцях, у якомусь там Звенигородському повіті не прийшло було на світ хлоп'я, або хоч і прийшло, та заков'язло?!"

А після Лепкого, з'являється на сцені славетний співак — Олександер Мишуга. Старий уже, але бадьорий, а ще в таку хвилину!...

Приїхав віддати поклін великому синові рідної землі і може востаннє блиснути брилянтом свойого голосу...

„А вже ж преціhь прийде час
Лучшой долі і для нас!"

Стара, старенька пісня... Але як багато в ній віри в кращу долю народу, і як її заспівав тоді Мишуга!

Мов би передчував, що вона, та „лучша доля": буде підходити до нас: за чотири місяці з Українськими Січовими Стрільцями, а за три роки прийде на деякий час з Четвертим Універсалом...

Сторіччя народин Шевченка, Львів, „Спортова Палата"...

Багато років пройшло з того часу, забулися, затерлися в моїй пам'яті точки тогішнього концерту, лишилися дві: Лепкий і Мишуга.

І лишився спомин якоїсь великої ясности, ніби сходу сонця в весняний ранок.

А в тій ясності біле погруддя, в зелені і в квітах, а довкіллі ніби напис:

„Благословенна най буде година,
І та хатина, і село"...

Галактіон Чіпка.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один цейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

Активному змагунові Українського Спортового Клюбу в Ню Йорку п. **Олегові Чайківському** з дружиною, багато щастя і радости на новій дорозі життя

бажають
Управа і змагуни УСК-у.

Спорт

„ЕНТРЕНУ" — „СІЧ" 4 : 3 (2:2)

До Нюарку на змагання „Січі" з тамошньою французькою дружиною, поважним кандидатом на першуна, прибуло багато симпатиків з Елизабету. Ми знали певно одне: вислід цієї зустрічі матиме велике, якщо не рішальне значення в змаганнях за перше місце в табелі Ліги нашого стейту. Про вислід ніхто не говорив нічого „напевно", але й ніхто не сподівався, що „Січ" віддасть обидві точки. Кращий вислід був зовсім можливий, чого не заперечив і хід змагань.

Перша полугра — „Січ" грає під вітер і сонце. Господарі зразу накидають сильне темпо. Січовики „приймають визов" і жива, на гарному технічному поземі гра ведеться цілу першу половину, в якій наші змагуни, здебільша, мають навіть легку перевагу. Перші ворота, по акції Сохан — Цоцко, здобуває „Січ" зі стрілу Цоцка, який сьогодні в першій полугрі добре заграв на правому крилі. (В 2 половині заступив його Хижак). Та вже 4 хвилини пізніше господарі вирівнюють 1:1. І знова Цоцко, переймаючи центру з лівого крила, певним стрілом підносить до 1:2. Акції далі міняються скоро й аж під кінець полугри французи несподівано вирівнюють вдруге, 2:2.

Зміна гриц не принесла сподіваного посилення акції нашої одинадцятки. Навпаки, акції нашого нападу радше втратили, порівнюючи з першою половиною, дещо з своєї пливкости й пробоєвости. Гострим стрілам на ворота противника бракує цільности. У 20 хвилині господарі ведуть 3:2. Десять хвилин пізніше Маркусь з подачі Сохана вирівнює 3:3. Здавалося, що нерішений вислід так і залишиться. Проте рішальні ворота, 4:3, здобувають господарі, посилаючи м'яч до порожніх воріт.

Можливо, наш напад міг би був сьогодні здобути і більше воріт, якби кожному з напасників (а вони ж усі не злі стрільці!) давати можливість стрілу з кращої позиції, бо інакше тільки облегчується противникові оборону. Але причина програної не в нападі, бо він заграв найкраще з усіх ліній. Причина програної в слабій сьогодні грі воротаря, якого зле обчислені вибіги причинилися два рази до втрати воріт, а одні ворота здобув противник не без вини оборони.

Хід змагань найбільше оправдував би реміс, можлива була й виграна, але — в змаганнях щастя кругле, як м'яч. А доля змагуна — вигравати, або й програвати (по-спортовому). І далі змагатись!

(яз)

„БІЛА КНИГА"

ПРО РЕЛІГІЙНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Цими днями появилась у Римі за старанням українського Духівництва „БІЛА КНИГА" про релігійне переслідування в Україні. Ця книжка появилась італійською мовою п. н. „Primi incatenati..." (Перші закуті...).

Її написано після 8-літнього збирання вісток, про правдивість яких свідчить авторитет ВПреосв. Єпископа Кир Івана, Апостольського Візитатора для Українців у Західній Европі, що своїм вступним словом представляє цю книжку читачеві.

Після вступних вісток про загальну історію українського народу і його Церкву (988-1917), перша частина цієї книжки подає історію „Українського народу в зустрічі з комунізмом". Ця насильна зустріч становить собою 35 років боротьби за національне обличчя України проти московського червоного комунізму. А боротьба ця проходила продовж чотирьох етапів нищення українського народу, з яких перший — це знищення зорганізованої української спільноти й держави, другий етап — знищення найбільшої української верстви — хліборобів, третій — знищення провідної верстви, і четвертий етап — знищення Української Православної Церкви.

В другій частині: „Українська Католицька Церква і комунізм" висвітлений яскразими словами мученичий шлях католицизму в Україні. Тут довідується читач, що Україна була першою жертвою антикатолицької ненависти московського комунізму. Найбільшого удару зазнала Українська Католицька Церква в 1945-46 роках, а епілог його продовжується ще в 1947, 1948, 1951 рр. зі засудом на досмертну тюрму Єпископа Гойдича. Сучасний білянс комуністичного терору жахливий: 5 дієцезій зліквідовано; 10 єпископів ув'язнено, вивезено або замучено; 2950 світських священиків арештовано, примушено їх піти на скитання, або відректись своєї віри; 520 монахів ув'язнено, вивезено, або вони поділись хто зна куди; більш як 1000 сестер розійшлось теж без вістки куди; 3040 парохій зліквідовано; 4440 церков зайняли т. зв. православні, або їх закрито; 195 манастирів закрито; всі школи стались атеїстично-марксистські; католицька преса, організації видавничі спілки — знищені; майже 5,000,000 вірних терплять страшні релігійні переслідування; вся правна ситуація Церкви вповні зруйнована.

Про це страшне лихоліття згадував вже Святіший Отець в 1945 р. в енцикліці „Орієнталес Омнес" і в особливіший спосіб звернув на нього увагу в останній своїй енцикліці „Орієнталес Екклезіяс", яка й поміщена латинською мовою при кінці цієї „Білої Книги".

У книжці поміщені знимки Єпископів-мучеників і їхні катедри. Окладинка прикрашена довкруги терновим вінцем, символом мучеництва і надії. Посередині цієї окладинки окутаний хмарами соборний храм св. Юра у Львові, в який вдарив грім переслідування, та базиліка св. Петра в Римі, освічена лучами сонця.

Немає сумніву, що „Біла Книга" про релігійне переслідування в Україні, хоч невелика об'ємом, то вона багато причиниться для з'ясовання чужинцям правдивої дійсности, в якій знаходиться український нарід і його Церква. Підкреслюємо: правдивої дійсности, бо не зажди представляли її правдиво деякі наші сусіди, що хотіли б спекулювати нею для своїх непохвальних плянів.

Для інформації подаємо, що після появи цієї „Білої Книги" в римському щоденнику „Квотідіяно" була наскрізь об'єктивна рецензія про неї.

(„Український Голос").

СМІТЯР НАЙШОВ ПОРУБАНЕ ТІЛО ПРОПАВШОГО ЧОЛОВІКА

Ню Йорк. — Тулуб і повідрубувані члени тіла найшов мандрівний смітяр, що збирав речі, викинені з сміттям на вулицю коло будинку при 191 Фронт Ст. в кількох мішках, в яких приноситься товар з крамниць. Між відрубаними членами тіла не було голови. На одним пальці був перстень і це дало слід поліції до ствердження імені небіжчика. Це 66-річний Мілтон Гірш, який був засуджений на тюрму за збирання ставок на незаконну льотерію в 1943 р. Він пропав був з свого мешкання під ч. 601 В. 142 вул. тому десять днів.

РОСІЙСЬКІ ЧЕНЦІ МОЛЯТЬСЯ ЗА ЗДОРОВ'Я СТАЛІНА

У минулий четвер в Єрусалимі відбулась урочистість, коли російські ченці і черниці, що їх, згідно з вислідом не так давнього судового процесу, підпорядковано юрисдикції Московського патріярха, постили й молилися за привернення здоров'я диктаторові Сталінові. У великій російській церкві в Єрусалимі відслужено урочисті моління, що на них були присутні члени Московської академії наук і Палестинського археологічного товариства. На смертельну недугу Сталіна відгукнулося й Ватиканське радіо, закликавши вірних молитися "за душу совєтського прем'єра".

● **Висока Союзна Комісія** в Німеччині розв'язала два дальші німецькі концерни, які контролювали 18 відс. сталі та вісім відсотків продукції вугілля.

● **В Штрасбургу** зачинається дискусія над Конституцією об'єднаної Европи, що покищо мала б обійняти шість европейських країн.

● **Об'єднані Нації** схвалюють політику ген. секретаря ОН Тріґве Лі, але не погоджуються на його автоматичне звільнення та американських службовців, що підозрілі в комунізмі.

● **Совєтські протижидівські** виступи намагаються спонукати арабів виступити проти Ізраїля, щоб „скинути жидів у море". Так висловився в Филадельфії на зборах жидівський діяч, д-р И. Шварц.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

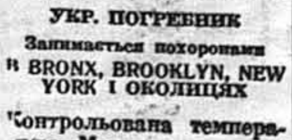
БАЙОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва св. Юрія відділ 380 відбудуться в суботу, 7. березня, о год. 7:30 вечором, в залі Укр. Нар. Дому, 33-35W. 19th St. Bayonne, N. J. Проситься усіх членів прибути на ці збори для полагодження справ. — В. Мартинів, предс.; В. Липовий, кас.; М. Кормелюк, рек. секр.

Посмертна Згадка

ЙОСИФ ГАРАСИМЧУК, довголітний член Тов. Богдана Хмельницького від. 133 У. Н. Союзу в Нюарку, Н. Дж., помер 4. березня 1953 в 71 році життя. Покійний походив зі села Голубиці, повіт Броди, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив дня 13 вересня 1913 року. Похорон відбудеться в суботу, 7. березня 1953, о год. 9. рано з похоронного заведення М. Литвина, 801 Springfield Ave., Newark, N. J., до укр. кат. церкви св. І. Хрестителя. Просимо всіх членів взяти участь в похороні довголітного заслуженого члена. — В. Н. П.!

І. Андрійців, секр.

ТАРЗАН, ч. 3024. Навпросте ць.

„Коли араби повбивали і пограбили", казала Мюза, вони вкинули тіло МекНаба, бвана, та інших вбитих крокодилам".

„Мою панію і мене", вона продовжувала, „та молодих людей вони взяли до арабського села. Я втекла і вернулася сюди, шукаючи помочі".

„Як далеко Гассанове село відсіля?", питався Тарзан. „Воно лежить чотири сонця подорожування човнами вгору річки Люкені", вона відповіла.

„Добре, підемо через ліс", вирішив Тарзан. „І зайдемо до села через три дні. Ходім".